

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4473/2019
10.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић, др Илије Зиндовића, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из села ..., Општина ..., коју заступа Станимир Виленов, адвокат из..., против тужених ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији је заједнички пуномоћник Душко Миливојевић, адвокат из ..., ради редукције уговора о поклону због повреде нужног дела и по тужби ради утврђења по противтужби, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4375/16 од 04.06.2019. године, у седници одржаној 10.09.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4375/16 од 04.06.2019. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4375/16 од 04.06.2019. године у ставу 1, 3. и 4. изреке и пресуда Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту П 1242/15 од 30.03.2016. године у ставу 1. и 3. изреке и решење о допуни пресуде истог суда П 1242/15 од 28.02.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту П 1242/15 од 30.03.2016. године, ставом 1. изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле да се утврди да је уговором о поклону закљученом дана 27.03.2008. године оверен код Општинског суда у Младеновцу П Ов .../... од 27.03.2008. године, између сада пок. ДД бившег из ..., као поклонодавца и тужених ББ, ВВ и ГГ, као поклонопримца, повређено право тужиле на нужни законски наследни део на заоставштини пок. ДД, те се располагање поклонодавца ДД који је учињен уговором о поклону смањује, те да се утврди да тужили по основу нужног наследног дела припадају: право својине у величини од 1/20 непокретности ближе описане у том ставу изреке, што би тужени били дужни да признају и трпе да се тужила по основу пресуде упише са правом сусвојине у досуђеном обиму на назначеним непокретностима код надлежне службе за катастар непокретности, као неоснован. Ставом 2. изреке, усвојен је противтужбени захтев туженог ВВ, па је утврђено да је исти по основу уговора о поклону закљученим дана 27.03.2008. године П Ов .../... власник са целим уделом на стамбено-пословној згради површине 188м² постојеће на кат. парц. .../... ..., а која је у власничком листу

непокретности означена под бројем ..., као и земљишта неопходног за нормалну употребу предметног објекта осим локала који се налази у приземљу тог објекта до улице ... и то први са десне стране посматран од Београда, што би тужила била дужна да призна и дозволи укњижбу туженом у земљишне и друге јавне књиге по правноснажности пресуде. Ставом 3. изреке, обавезана је тужила да туженима на име трошкова парничног поступка исплати износ од 432.000,00 динара у року од 15 дана.

Решењем о допуни и исправци пресуде од 28.02.2019. године одлучено је да се врши допуна односно исправка пресуде П 1242/15 од 30.03.2016. године Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту и то тако што у изреци наведене пресуде после става 1. изреке додаје се нови став који гласи: одбија се преиначење тужбе које је извршено додавањем евентуалног облигационог правног захтева.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4375/16 од 04.06.2019. године, ставом 1. изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена пресуда Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту П 1242/15 од 30.03.2016. године у ставу 1. и 2. изреке. Ставом 2. изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту П 1242/15 од 30.03.2016. године у ставу 2. изреке и одбијен је као неоснован противтужбени захтев туженог-противтужиоца ВВ о којем је одлучено ставом 2. првостепене пресуде. Ставом 3. изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђено решење Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту П 1242/15 од 28.02.2019. године. Ставом 4. изреке, обавезана је тужила да туженима на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 21.000,00 динара у року од 15 дана.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију, на основу члана 404. ЗПП, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и одлуке о трошковима поступка.

Из садржине ревизијских навода произилази да тужила другостепену пресуду побија у ставу 1, 3. и 4. изреке.

Одлучујући о дозвољености ревизије Врховни касациони суд је нашао да су испуњени услови из члана 404. ЗПП, ради разматрања питања у интересу равноправности грађана и ради уједначавања судске праксе.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, отац тужиле и тужених ВВ и ГГ, а супруг тужене ББ, сада пок. ДД бивши из ... је уговором о поклону који је оверен код Општинског суда у Младеновцу дана 27.03.2008. године под Ов .../..., својом непокретном имовином – кп. број .../... КО ... и на њој саграђеним објектима и кат. парц. број .../... и правима по решењу Општинског секретаријата за друштвене службе

Општине Стара Пазова број 351-337/75-05 од 14.05.1975. године, као поклонодавац располагао у корист тужених. Решењем Петог општинског суда у Београду О .../... од 02.09.2009. године за наследнике на новчаним средствима и покретној имовини пок. ДД оглашени су тужила и ЂЂ, ћерка оставиоца која није странка у овој парници. Сматрајући да наведеним поклоном тужили повређен нужни део (која је ћерка оставиоца из његовог првог брака која са њим није одрасла нити живела у породичној заједници), то је тражила редукцију уговора о поклону, утврђивање сувласничког удела од по $\frac{1}{2}$ идеалних делова на наведеним непокретностима. Тужила је поднеском од 25.02.2016. године прецизирала основни и истакла евентуални тужбени захтев којим је на име повреде нужног дела тражила солидарно обавезивање тужених на исплату износа од 20.000 евра са каматом према стопи Европске централне банке у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије. На рочишту од 30.06.2016. године првостепени суд није дозволио преиначење коју одлуку је у писаном отпракку пуномоћницима парничних странака доставио у виду решења П 1242/15 од 28.02.2019. године.

При овако утврђеном чињеничном стању, нижестепени судови су мишљења да тужила није овлашћена да заштиту свог права на нужни део тражи истицањем стварно правног захтева. Преиначење трансформацијом потраживања у облигационо правни захтев првостепени суд је одбио са образложењем да је исто учињено непосредно пре закључења главне расправе, те да би прихватање преиначења знатно продужило трајање парнице. Такав став прихвата и другостепени суд. При томе нижестепени судови налазе да је чланом 43. став 1. Закона о наслеђивању установљено да лице коме је повређено право на нужни део има на располагању пре свега облигационо правну природу захтева а да се потраживање у смислу стварног правног захтева може трансформисати уколико природа права на нужни део није одређена завештањем или ако нужни наследник тражи својину на одређеним стварима или правима. У конкретном случају, не тражи се редукција тестамена већ редукција уговора о поклону као доброчиног уговора којим поклонодавац не регулише природу нужног дела. Истицање евентуалног тужбеног захтева представљало је преиначење тужбе које је из разлога економичности поступка предвиђено чланом 10. став 2. ЗПП првостепени суд није дозволио, а другостепени суд налази да је такав став првостепеног суда правилан. У складу са тим правним схватањем захтев тужиле је одбијен као неоснован, а другостепеном пресудом одбијен је и противтужбени захтев туженог-противтужиоца ВВ јер је исти тражио утврђење права својине на одређеним непокретностима, а при томе није обухватио све тужене као нужне супарничаре, а из чега произилази да тужба у том смислу није сагласна са чланом 211. став 1. ЗПП.

По оцини Врховног касационог суда, оваква правна аргументација нижестепених судову у погледу одбијења захтева тужиле није правилна. По оцини Врховног касационог суда нижестепени судови су пошли од погрешне примене материјалног права што је за последицу имало и непотпуно утврђење чињенично стање, што је исходovalo неминовност укидања нижестепених пресуда. Нижестепени судови су погрешно протумачили одредбу члана 43. Закона о наслеђивању. Погрешно тумачење и примена одредбе члана 43. цитираног закона је у суштини узрокована погрешном применом одредбе члана 199. став 2. ЗПП. Наиме, првостепени суд, а што оправдава и другостепени суд није дозволио преиначење тужбеног захтева тужили, тј. истицање њеног евентуалног тужбеног захтева у виду облигационог правног потраживања поред постављеног стварно правног потраживања везано за повреду

нужног дела са оправдањем да би преиначење пред пресуђење било у супротности са начелом економичности поступка. У складу са тим није изводио друге доказе везано за предлоге тужиле у погледу утврђивања висине вредности заоставштине и повреде нужног дела тужиле. Међутим, нижестепени судови губе из вида да се овде радило о преиначењу које произилази из истог чињеничног стања и практично из истог правног основа – повреде права на нужни део, јер је остварење тога права било у виду стварног правног или облигационо правног захтева модалитет остварења права на нужни део. При оваквој ситуацији првостепени суд је требало да дозволи преиначење, тј. истицање и евентуалног тужбеног захтева јер је тужилца благовремено поднела тужбу везано за стварно правни захтев у току поступка истакла је и евентуални захтев. Ово посебно из разлога што је ставом 2. члана 43. Закона о наслеђивању предвиђено да суд може одлучити да нужном наследнику (по његовом захтеву) припадне одређени део ствари и права (стварно право) мада ближе не дефинише који су то услови па се то мора утврдити у сваком конкретном случају. Тужилца је везано за утврђење повреде права на нужни део тужбу поднела благовремено, па је било оправдано допустити преиначење тужбеног захтева који произилази из истог чињеничног стања и истог правног основа без обзира што је исто учињено пре закључења главне расправе. С друге стране, тужилца је определила облигационо правни захтев на висину од 20.000 евра и предложила да се прибави извештај Пореске управе на околност вредности спорне имовине, што првостепени суд није прихватио, а што је подржао и другостепени суд, а што је по мишљењу Врховног касационог суда било неправилно.

У поновном поступку, првостепени суд ће имати у виду примедбе овог суда, по истим поступити и након правилног утврђења чињеничног стања донеће одлуку у складу са законом.

На основу члана члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа
судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић